

Igitabo cya Daniyeli — Ijana na Mirongo Ine na Rimwe

Guhishura Ubusobanuro bw'Ubuhanuzi bw'Igaruka ry'Ubuyobozi bwa Papa n'Umukuru w'Igihugu wa Munani

Jeff Pippenger
2024-03-17

Ubu turimo kurebera hafi cyane ibiranga ubuhanuzi bw'ibihe aho ubupapa buzongera gusubira ku ntebe y'isi nk'umutwe wa munani, ari wo uva mu mitwe irindwi. Ibyo turimo kubikora kugira ngo tumenye neza, twitonze, ibiranga ubuhanuzi bw'ibihe igihe Perezida wa munani, ari we wo muri ba Perezida barindwi, asohozanya ishusho y'innyamaswa y'ubupapa. Twatangiyeye kuzirikana kuri uku kuri duherewe ku Musozi Karumeli no ku munsu w'amavuko wa Herodi. Ibyo bishushanyo byombi byera bihagarariye itegeko ryo ku Cyumweru rigiye kuza vuba muri Leta Zunze Ubumwe z'Amerika, na ryo rikaba rihagarariwe no mu murongo wa mirongo ine n'umwe wo muri Daniyeli igice cya cumi na kimwe.

Azinjira no mu gihugu cy'ikuzo na cyo, kandi ibihugu byinshi bizatsindwa; ariko aba ni bo bazarokoka ukuboko kwe: Edomu, na Mowabu, n'abatware b'abana ba Amoni. Danieli 11:41.

Umwami w'impimbano wo mu majyaruguru yinjira mu gihugu cy'icyubahiro muri uwo murongo. Igihugu cy'icyubahiro, mu mateka ya Isirayeli ya kera, cyari igihugu cy'u Buyuda, kandi cyagereranywaga n'igihugu gitemba amata n'ubuki; kandi kubera iyo mpamvu, hamwe n'izindi, cyari icy'ubwiza. Cyari icy'ubwiza kuko Kristo yahisemo umurwa mukuru wacyo, Yerusalemu, ngo ube ahantu h'urusengero Rwe, kandi ube umujyi aho yahisemo gushyira Izina Rye.

Uherewe umunsi nakuye ubwoko bwanjye mu gihugu cya Egiputa, sinigeze ntoranya umudugudu n'umwe mu miryango yose ya Isirayeli ngo nyubakemo inzu izaberamo izina ryanjye; kandi sinigeze ntoranya umuntu n'umwe ngo abe umutware w'ubwoko bwanjye bwa Isirayeli. Ariko natoye Yerusalemu, kugira ngo izina ryanjye ribe yo; kandi natoye Dawidi ngo ategeke ubwoko bwanjye bwa Isirayeli. 2 Ngoma 6:5, 6.

Igihugu nyakuri cy'u Buyuda cyari igihugu cy'ikuzo kuri Isirayeli ya kera nyakuri, kandi Leta Zunze Ubumwe za Amerika ni igihugu cy'u Buyuda mu buryo bw'umwuka, igihugu cy'ikuzo kuri Isirayeli ya none yo mu buryo bw'umwuka.

“Igihe igihugu Uwiteka yatanze nk'ubuhungiro bw'ubwoko Bwe, kugira ngo bumusenge bukurikije ibyo imitima yabwo ibutegeka, igihugu imyaka myinshi cyane cyakingiwe n'ingabo z'Ishoborabyose, igihugu Imana yagiriye ubuntu ikigira ububiko bw'idini ritunganye rya Kristo,—igihe icyo gihugu, binyuze mu bagishyiriraho amategeko, kizihakana amahame y'Uburopotesitanti, kandi kigashyigikira ubuhakanyi bw'Abaroma mu kwivanga mu mategeko y'Imana,—ni bwo umurimo wa nyuma w'umuntu w'icyaha uzahishurwa.” Signs of the Times, June 12, 1893.

Umwami wo mu majyaruguru w'ibinyoma amaze kunesha umwami wo mu majyepfo (icyahoze ari Ubumwe bw'Abasoviyeti), mu murongo wa mirongo ine, mu mwaka wa 1989, hanyuma anesha igihugu cy'ikuzo (Leta Zunze Ubumwe z'Amerika). Mu murongo wa mirongo ine n'umwe, ijambo "ibihugu" ni ijambo ryongewemo, kandi ntirisobanutse neza mu buryo bwuzuye, kuko ku itegeko ryo ku Cyumweru, abo "benshi" barimburwa baba ari itsinda ry'abantu bari basanzwe bazi itandukaniro riri hagati y'Isabato y'umunsi wa karindwi n'umunsi w'izuba, mbere y'uko itegeko ryo ku Cyumweru riza.

"Guhindura Isabato ni cyo kimenyetso cyangwa ikirango cy'ubutware bw'Itorero ry'i Roma. Abasobanukiwe n'ibyo itegeko rya kane risaba, maze bagahitamo kwizihiza Isabato y'ikinyoma mu mwanya w'iy'ukuri, baba bityo bahaye icyubahiro ubwo butware ari na bwo bwonyine bwategetse ko ikorwa. Ikimenyetso cy'inyamaswa ni Isabato ya gipapa, ari yo isi yemeye mu mwanya w'umunsi Imana yatoranyije."

"Ariko igihe cyo kwakira ikimenyetso cy'inyamaswa, nk'uko cyagenwe mu buhanuzi, ntikiragera. Igihe cy'igeragezwa ntikiraza. Muri buri torero harimo Abakristo b'ukuri, ndetse n'Urugaga rwa Roma Gatolika ntirusigaye inyuma. Nta n'umwe acirwaho iteka mbere y'uko ahabwa umucyo kandi akabona ko itegeko rya kane rimureba. Ariko igihe itegeko rizasohoka rishyiraho Isabato y'impimbano, kandi igihe ijwi riranguruye ry'umumarayika wa gatatu rizaburira abantu kwirinda kuramya inyamaswa n'igishushanyo cyayo, umurongo uzatandukanya neza ikinyoma n'ukuri. Ni bwo abazaba bagikomeje kugomera amategeko bazahabwa ikimenyetso cy'inyamaswa mu ruhanga rwabo cyangwa mu biganza byabo."

"N'intambwe zihuta turi kwegera iki gihe. Igihe amatorero y'Abaporotesitanti azifatanya n'ububasha bw'isi kugira ngo ashigikire idini ry'ibinyoma, ari ryo ba sekuruza babo bihanganiye akarengane k'ubukana bukomeye cyane bazira kurirwanya, ni bwo Isabato ya gipapa izashyirwa mu bikorwa ku bw'ububasha buhuriweho bw'itorero na Leta. Hazabaho ubuhakanyi bw'ishyanga, kandi buzarangirira gusa mu irimbuka ry'ishyanga." Bible Training School, February 2, 1913.

Itsinda rya "benshi" bazahirikwa igihe cy'itegeko ryo ku Cyumweru rigiye kuza vuba, ni abazarwaho umucyo w'Isabato, uwo ni wo mucyo utangwa ku bw'icyo gihe, kikaba ari ihinduranya rikomeye n'igihe cy'amakuba mu mateka y'itorero n'ay'amahanga. Iryo tsinda ni ryo torero ry'Abadiventisiti b'i Lawodikiya ryageze ku musozo wo kuzerera kwaryo mu butayu bw'ubwigomeke. Aho ni ho barutswa mu kanwa k'Umwami iteka ryose. Abadiventisiti b'i Lawodikiya ni abahamagawe ku mucyo w'umumarayika wa gatatu, haba kuri Kadeshi ya mbere mu mateka ya 1844 kugeza mu 1863, cyangwa kuri Kadeshi ya kabiri mu mateka ya 2001 kugeza ku itegeko ryo ku Cyumweru.

Aramubwira ati: Ncuti, winjiye ute hano utambaye umwambaro w'ubukwe? Aho araceceka. Umwami aherako abwira abagaragu ati: Nimumubohe amaboko n'amaguru, mumujyane, mumuterere mu mwijima w'inyuma; ni ho hazaba kurira no guhekenya amenyo. Kuko abahamagawe ari benshi, ariko abatoranyijwe ni bake. Matayo 22:12-14.

Ijwi ry'umumarayika wa gatatu, haba mu 1844 cyangwa mu 2001, ryari umuhamagaro ujya ku bukwe. "Benshi" barimburwa ku cyumweru gishyizweho n'itegeko, ni bo "benshi" banze

umwambaro w'ubukwe, ari wo gukiranuka kwa Kristo, maze ahubwo bahinduka abagize umutwe w'abagiye mu bukwe bw'abami icumi n'indaya y'i Roma. Muri ubwo bukwe, umuntu ashobora kugumana imyambaro ye bwite, kuko icyo akeneye gusa kugira ngo akurweho igisuzuguriro cye ari ukwitwa izina ry'indaya itegeka abami icumi.

Kandi muri uwo munsu abagore barindwi bazafata umugabo umwe, bavuga bati: Tuzirya ibyokurya byacu ubwacu, kandi twambare imyambaro yacu ubwacu; icyo dusaba gusa ni uko twitwa izina ryawe, kugira ngo dukurweho igisebo cyacu. Yesaya 4:1.

Bananiwe mu kigeragezo cya mbere cyerekeye ibyo kurya, kuko bahisemo kurya umugati wabo bwite, aho kurya umugati wo mu ijuru. Bananiwe mu kigeragezo cya kabiri aho bagombaga guhimbaza Imana bagaragaza imico yayo, ariko ahubwo bahisemo kwambara imyambaro yabo bwite. Bananiwe mu kigeragezo cya gatatu gikomeye cyo kugenzura ukuri, kuko bagaragaje izina (imico) ry'innyamaswa, kuko bahisemo kwanga izina (imico) rya Kristo. Intego Nimurodi yari afite igihe yubakaga umudugudu (leta), n'umunara (itorero), mu kuvugwa kwa mbere kwa Babuloni, yari ukugira ngo yiheshe izina.

Nuko baravugaga bati: "Nimucyo twiyubakire umugi n'umunara, umutwe wawo uzagere mu ijuru; kandi twiheshe izina, kugira ngo tutatana hirya no hino ku isi yose." Itangiriro 11:4.

Izina ni ikimenyetso cy'imico, kandi imico y'ubuhanuzi y'innyamaswa ya munani, ari yo yo muri za ndwi, ni kamere y'impande ebyiri y'uguhuriza hamwe Itorero (umunara) n'Ubutegetsi bw'Igihugu (umujyi). Mu gihe cy'akaga ko mu minsi y'imperuka, abantu bazitandukanya mu byiciro bibiri.

"Hashobora kubaho amatsinda abiri gusa. Buri ruhande ruba rwarashyizweho ikimenyetso kigaragara neza, ari ikashe ry'Imana nzima, cyangwa ikimenyetso cy'innyamaswa cyangwa cy'igishushanyo cyayo. Buri muhungu n'umukobwa wa Adamu ahitamo Kristo cyangwa Baraba ngo abe umutware we. Kandi abishyira ku ruhande rw'abatizera guhama bahagaze munsu y'ibendera ry'umukara rya Satani, kandi babarwaho kwanga Kristo no kumukoresha agasuzuguro. Babarwaho kubamba nkana Umwami w'ubugingo n'ubwiza." Review and Herald, 30 Mutarama 1900.

Itsinda rimwe rizagereranya ishusho y'innyamaswa, irindi tsinda na ryo rizagereranya ishusho ya Kristo. Rimwe rizaba ryambaye umwambaro w'ubukwe wa Kristo, naho irindi tsinda rizaba ryambaye "imyambaro yayo bwite." Itsinda rimwe rizaba rirya indyo yo mu ijuru, naho irindi rizaba rirya "umugati waryo bwite." Itsinda rirya umugati waryo bwite, kandi rigakomeza kugira imyambaro yayo bwite, rigereranya "benshi" bahamagawe n'ijwi ry'umumarayika wa gatatu, kandi ni bo "benshi" bazarimburwa n'itegeko ryo ku Cyumweru rigiye kuza vuba. Kugerageza kwabo gucungura imimerere yabo yazimiye igihe imico yabo izaba igaragajwe mu gihe cy'akaga k'itegeko ryo ku Cyumweru ni ibyiringiro by'ibinyoma by'uko, nibemera izina ry'indaya y'i Roma, kubikora gutyo bizakuraho "igitutsi" cyabo.

Muri icyo gihe, bake batoranyijwe bazamurwa nk'ibendera ry'abahumbi ijana na mirongo ine na bine, hanyuma muri umurongo wa mirongo ine n'umwe hakagaragara irindi tsinda "rirokoka" ukuboko k'umwami w'amajyaruguru w'impimbano. Ijambo ry'Igiheburayo ryahinduweho "kurokoka," mu murongo wa mirongo ine n'umwe, risobanura kurokoka nk'uhunze kubera

kunyerera, kandi iryo somo ritanga igitekerezo cyo gufata isabune mu mazi, maze kubera ubunyerere bwayo ikanyerera ikava mu kuboko kwawe. Ikintu nyamukuru kiri mu busobanuro bw'iryo jambo, iyo rikoreshejwe mu rurimi rw'Igiheburayo, ni uko icyaricyo cyose kiba kirorotse, mbere yo kurokoka kwacyo, cyabanje kuba kiri muni y'ubutware bw'icyo cyarokotseho.

Mu murongo wa mirongo ine n'umwe, ubumwe bw'inshuro eshatu bw'ikiyoka, inyamaswa n'umuhanuzi w'ibinyoma burasozwa.

“Abaporotesitanti bo muri Leta Zunze Ubumwe za Amerika ni bo bazaba aba mbere mu kurambura amaboko yabo hakurya y'umworera kugira ngo bafate ukuboko kw'Ubupfumu bw'imyuka; bazambuka ikuzimu kugira ngo bahane ibiganza n'ububasha bw'Abaroma; kandi bitewe n'ingaruka z'ubu bumwe bw'impande eshatu, iki gihugu kizakurikira mu ntambwe z'i Roma mu kurenganya uburenganzira bw'umutimanama.” The Great Controversy, 588.

Igihe Leta Zunze Ubumwe z'Amerika zifatanyije n'Umuryango w'Abibumbye, n'ubupapa ku itegeko ryo ku Cyumweru, hari itsinda ry'abantu ryari ryarabanje kuba mu kuboko kw'ubupapa, hanyuma “rigacika” mu kuboko k'umwami w'amajyaruguru w'impimbano. Abo bantu mbere bari bafashwe mu nzara z'ububasha bwa gipapa. Abo bantu bashushanywa, ku muni mukuru w'isabukuru ya Herode, na Yohana Umubatiza, wari icyo gihe ufungiyeye mu magereza y'Abaroma, ategereje urupfu cyangwa kubohorwa. icyiciro cy'abantu bacika mu bunyage bw'ubupapa ku itegeko ryo ku Cyumweru, gishushanywa n'imiryango itatu, bityo kikaba kigereranya imiterere igizwe n'ibice bitatu ya Babuloni ya none.

Muri icyo gihe nyir'izina, ijwi rya kabiri ryo mu Byahishuwe igice cya cumi n'umunani, rihagararira abo bantu guhunga bakava i Babuloni, kugira ngo batagabana naryo mu manza zaryo zari zigiye gutangira icyo gihe. Iryo jwi rya kabiri ni ijwi rya Kristo, ariko rigereranya ijwi ry'abihumbi ijana na mirongo ine na bine bari icyo gihe bamamaza ubutumwa bw'umumarayika wa gatatu mu ijwi riranga. Igihe abacika ku kuboko (ikimenyetso cyo kwishyikiriza), baba bacitse ku kuboko kw'umwami w'impimbano wo mu majyaruguru, maze bagasanga kuboko kw'umwami w'ukuri wo mu majyaruguru.

Ku Musozi Karumeli, abahanuzi ba Bāli barishwe; kandi nk'imana y'ikinyoma y'umugabo bahagarariye Leta, naho abahanuzi ba Ashtaroti bo bagahagararira Itorero. Eliya yishe abahanuzi ba Bāli, bityo agaragaza iherezo ry'ubwami bwa gatandatu, nubwo idini ry'Abaporotesitanti b'abahakanyi, nk'uko rihagarariwe na Salome, ryari rikiriho. Salome, ni ukuvuga Ubuporotesitanti bw'ubuhakanyi, nk'uko ari Salome, ashuka Herodi, maze abami icumi bemeranya kugirana ubumwe bw'Itorero na Leta n'umutwe wa munani, wari uwo muri ya mitwe irindwi. Salome ni we uwo Herodi w'uwaryamanye n'uwo bafitanye isano y'amaraso yifuzanya mu mutima we.

Ariko ndababwira yuko umuntu wese ureba umugore ngo amwifuze, aba amaze gusambana na we mu mutima we. Matayo 5:28.

Irari rya Herode ryo kurarikira uwo bafitanye isano y'amaraso mu mutima we ryabateranyije nk'umubiri umwe mu mutima we, bityo ahinduka umwe na Salome.

Ni cyo gituma umugabo azasiga se na nyina, akifatanya n'umugore we; kandi bombi bazaba umubiri umwe. Itangiriro 2:24.

Mu birori byo kwizihiza isabukuru ya Herode, Herode na Salome bahindutse umwe, kandi Herode, washushanywaga na Ahabu, ni we mutware w'abami cumi b'ubwami bwo mu majyaruguru. Mu itegeko rya Sunday rigiye kuza vuba, ubwami bwa gatandatu bw'inyamaswa yo ku isi burangira igihe amahembe yari yarahindutse ihembe rimwe rihagarariye ihuriro ry'amahembe y'Itorero na Leta (ishusho y'inyamaswa), yicwa na Eliya. Hanyuma Salome ashuka Herode, agahinduka umwe na we, maze akamwumvisha guha nyina kimwe cya kabiri cy'ubwami bwe (Leta yo ku isi yose). Bityo Salome aba amaze gutegeka Ahabu n'imiryango ye cumi, kuko abami cumi bose bahuriza hamwe.

Kandi amahembe icumi wabonye ni abami icumi, batari bahabwa ubwami kugeza ubu; ahubwo bahabwa ubutware nk'abami isaha imwe hamwe n'iyonyamaswa. Abo bafite umutima umwe, kandi bazaha iyo nyamaswa ubushobozi bwabo n'imbaraga zabo. Ibyahishuwe 17:12, 13.

Iyo nyamaswa baha imbaraga n'ubushobozi bwabo ni ya nyamaswa ya maraya yicaraho. Iyo nyamaswa igereranya kamere y'icyo gishushanyo, ari cyo guhuriza hamwe Itorero na Leta, umugore (Itorero) akaba ari we uyobora uwo mubano, kuko ari ishyingiranwa ry'Ikiromani, aho izina ry'umuryango ari izina ry'umugore, kandi aho umugore ateguka umugabo, mu kwigomeka ku mubano nyakuri w'ishyingiranwa.

Abwira umugore ati: Nzagwiza cyane agahinda kawe n'umubabaro wo gusama kwawe; uzabyarana abana ubabara; kandi kwifuzwa kwawe kuzaba ku mugabo wawe, na we azagutwara. Itangiriro 3:16.

Abami icumi bahuje umugambi, kandi bahuje umutima.

“Ibyahishuwe 17:13–14 harasubiwemo. ‘Aba bose bafite umutima umwe.’ Hazabaho umurunga rusange w'ubumwe, ubwumvikane bukomeye bumwe, ihuriro ry'ingabo za Satani. ‘Kandi bazaha inyamaswa ubushobozi bwabo n'imbaraga zabo.’ Bityo ni ko hagaragazwa ubwo butegetsi bw'ubugome n'igitugu burwanya umudendezo mu by'idini, umudendezo wo kuramya Imana hakurikijwe ibyo umutimanama utegeka, nk'uko byagaragajwe n'ubupapa, igihe mu bihe byashize bwarenganyaga abahirimbamiraga kwanga guhuza n'imihango n'imigenzo y'idini ry'Abaroma.”

“Mu ntambara izarwanwa mu minsi y'imperuka, imbaraga zose zononekaye zaretse kuba indahemuka ku mategeko ya Yehova zizishyira hamwe zirwanye ubwoko bw'Imana. Muri icyo ntambara, Isabato y'itegeko rya kane izaba ingingo nkuru izaba irimo impaka; kuko mu itegeko ry'Isabato, Utanga Amategeko Ukomeme yigaragaza ko ari We Muremyi w'ijuru n'isi.” The Seventh-day Adventist Bible Commentary, 983.

Abami icumi, umuyobozi wabo akaba ari Ahabu, cyangwa Herode, bashutswe na Salome, umukobwa wa Herodiya. Umuryango w'Abibumbye, uzashukwa na Salome ku itegeko ryo ku Cyumweru, ari ryo dini ry'ibinyoma rya Porotesitanti y'ubuhakanyi, kandi wahoze ari ubwami

bwa gatandatu bwo mu buhanuzi bwa Bibiliya, ufata ubutegetsi bw'ubwami bw'abami icumi, bose bemera guha idini Gatolika igice cya kabiri cy'ubwami bwabo. Bafata uwo mwanzuro umwe, kuko abami bose bashutswe n'umubyino ushukana wa Salome. Bemera gushyira imbaraga zabo zishyize hamwe mu murimo wo kwica abagereranywa na Yohana Umubatiza.

Inyamaswa (Umuryango w'Abibumbye) iyoborwa n'umwami mukuru (umukobwa wa Yezebeli). Yezebeli yari yarategetse umukobwa we gutangiza umubano w'ubusambanyi n'uwo kurarana kw'abafitanye isano na Herode n'abandi bami, kuko ari we nyina w'indaya. Ni we mucuruzi w'ubusambanyi bw'umukobwa we bwite. Herode, Ahabu n'Umuryango w'Abibumbye bashukanyijwe n'umuhanuzi w'ibinyoma, ari wo Leta Zunze Ubumwe za Amerika. Leta Zunze Ubumwe za Amerika ireka kuba ubwami bwa gatandatu igihe abahanuzi ba Baali bicwaga, maze abahanuzi ba Asitaroti (Salome) bagahita baba ubutegetsi buyobora ubwami bwa karindwi, nk'uko bwigana mu isi ibyo bwari bumaze kugeraho muri Leta Zunze Ubumwe za Amerika.

Inyamaswa ni abami bari mu mibanire n'umukobwa wa maraya, kandi maraya ni wa mugore utegeka inyamaswa. Yesu agaragaza iherezo ry'ikintu, akoresheje intangiriro y'ikintu. Nk'uko ishusho yo mu Ibyahishuwe igice cya cumi n'irindwi y'ubwami umunani yahishuye ubwami umunani bwo muri Daniyeli igice cya kabiri, ni ko inyamaswa n'umugore uyicayeho bihishura ukundi kuri k'ubuhanuzi, gushingiye ku ihame ry'uko icya mbere gihagarariye icya nyuma.

Ibyahishuwe igice cya cumi na karindwi ni ryo herezo rivuga ku bwami bwo mu buhanuzi bwa Bibiliya, bityo bisaba ko Daniyeli igice cya kabiri, ari na ryo herezo rya mbere rivuga ku bwami bwo mu buhanuzi bwa Bibiliya, ku bw'impamvu z'ingenzi z'ubuhanuzi, na ryo rigomba guhagararira ubwami umunani, muri bwo ubwami bwa munani bwakomotse kuri bwa burindwi. Ni na ko kandi urubanza rw'umugore n'inyamaswa agenda yicayeho byo mu gice cya cumi na karindwi, rugomba guhagararirwa mu rubanza rwa mbere rw'imanzi ya maraya mu mwaka wa 1798.

Marayika yabwiye Yohana mu ntangiriro z'igice cya cumi na karindwi ko yari igiye kumwerekana urubanza rw'indaya ikomeye n'urw'inyamaswa iyitwaye. Ubwa mbere iyo ndaya yaciriwe urubanza hasobanuwe neza ko ari mu mwaka wa 1798, igihe ubupapa bwahabwaga uruguma rwica, maze igihe cy'imperuka kigera. Nyamara iyo "igihe cy'imperuka" kigaragajwe mu mateka y'ubuhanuzi, buri gihe haba hari ibimenyetso bibiri by'inzira bigereranywa n'abantu. Ivuka rya Aroni na murumuna we Mose ni ryo ryari igihe cy'imperuka muri ayo mateka. Ibyo bimenyetso bibiri by'inzira byashushanyaga ivuka rya Yohana Umubatiza, hanyuma nyuma y'amezi atandatu hakavuka mubyara we Yesu, bityo bikaranga igihe cy'imperuka kuri ayo mateka. Ku mpera y'ubunyage bw'imyaka mirongo irindwi, bushushanya igihe cy'imperuka cyo mu 1798, Dariyo na mwishywa we Kuro ni bo bimenyetso bibiri by'inzira by'igihe cy'imperuka. Bafatanyije, bashushanya Reagan na Bush wa mbere, mu gihe cy'imperuka cyo mu 1989.

1798, ari na yo igihe cy'imperuka igihe gitabo cya Daniyeli cyafungurwaga mu mateka y'Abamilerite, yagaragaje urupfu rw'ubuhanuzi rw'igihe cya politiki cy'inyamaswa ya Gatolika. Jenerali wa Napoleon, Berthier, yinjiye rwose i Vatikan, afata papa maze ahagarika ubutware bwa politiki bw'inyamaswa ya Gatolika. Umwaka umwe nyuma yaho, mu 1799, umugore wari

waragenderaga kuri iyo nyamaswa mu binyejana byinshi, ugereranywa na papa, yapfiriye mu bunyage. Urubanza rw'indaya rukubiyemo no gucirwaho urubanza kw'inyamaswa yakoresheje mu gutegeka amahanga. Ibyahishuwe igice cya cumi na karindwi kigaragaza byombi urubanza rw'iyonyamaswa, kandi n'urw'indaya iyitegeka kandi ikayigendaho.

“Isi yuzuye umuvurungano n'intambara n'amacakubiri. Nyamara, iyobowe n'umutwe umwe—ububasha bwa gipapa—abantu bazishyira hamwe kugira ngo barwanye Imana mu muntu w'abahamya bayo.” Testimonies, volume 7, 182.

Umutwe wa munani, ukomoka kuri ba barindwi, ni ubushobozi bwa gipapa butegeka inyamaswa igizwe n'abami icumi bayoborwa n'umukobwa wa maraya ugendera ku nyamaswa. Ibigize ubwami bwa munani, bukomoka kuri ba barindwi, bigomba kubonwa muri Perezida wa munani kandi wa nyuma, ukomoka kuri ba Perezida barindwi, igihe ishusho y'inyamaswa izaba iremwe muri Leta Zunze Ubumwe z'Amerika. Ihuriro ry'amahembe yahakanye ya Repubulikanisimu n'Abaporotesitanti bugomba kugira “umutwe” utegeka ishusho y'inyamaswa, kandi uwo mutegetsiz azaba umunyagitugu uruta abandi.

Tuzakomeza iri somo mu ngingo ikurikira.

Indirimbo cyangwa Zaburi ya Asafu. Mana, we gukomeza guceceka; ntuceceke, kandi we gutuza, Mana. Kuko dore, abanzi bawe barimo guteza umuvurungano; kandi abakwanga bishyize hejuru. Bacuze imigambi y'uburiganya ku bwoko bwawe, kandi bajyanye inama ku bo wahishe. Baravuze bati: Nimuze, tubatsembe kugira ngo batakiri ishyanga; kugira ngo izina rya Isirayeli ritazongera kwibukwa ukundi. Kuko bajyanye inama bahuje umutima; bagiranye isezerano bakurwanya: amahema ya Edomu n'Abishimayeli; aba Mowabu n'Abahagari; Gebali, na Amoni, na Amaleki; Abafilisitaya hamwe n'abatuye i Tiro; na Ashuri na we yifatanyije na bo: batabaye abana ba Loti. Sela. Zaburi 83:1–8.